

Vad är en institution ?

Det finns en mängd boendeformer och tjänster för människor med behov av personlig assistans. De heter långvården, servicehus, boendeservice, eget boende, ledsagar-service, hemtjänst, hemsjukvård, anhörigvård, kvällspatrull m m. De flesta är institutionella varianter - kärt barn har många namn.

Institutioner kväver och förnedrar

Socialstyrelsen kom nyligen ut med en rapport om den svenska institutionsvården. Rapporten beskriver hur svårt det är att bevara integriteten och människovärdet på en institution. Som exempel nämns att man inte kan få den mat man önskar sig, att man inte kan duscha till de tider som man själv vill.

Enligt rapporten skapas på institutionerna anonymitet och distans. Jag har själv bott i fem år på institution och skulle vilja tillägga att man fräntas ansvar för sitt liv, man regredierar i den psyko-sociala utvecklingen, tappar sociala färdigheter, tappar självförtroende, känner sig inte längre som "vanlig" människa, kräver inte samma levnadsvillkor som vanliga människor.

Det finns mobila institutioner

Institutioner brukar vara stora anläggningar som ligger vackert i naturen långt utanför tätorterna. Men det finns andra former av institutioner som är svårare att känna igen.

Det finns människor i Stockholms kommun som är tvungna att lägga sig kl 5 på eftermiddagen året runt. De bor inte på långvården, de bor i vanliga lägenheter mitt i stan. De behöver personlig assistans men kommunen anser sig inte ha råd med att anställa hemtjänstpersonal som kommer senare.

Det finns folk som nästan aldrig lämnar sin lägenhet. De bor inte i ett fängelse utan ute i samhälle. De behöver personlig assistans men får inte tillräckligt med timmar för att kunna komma ut.

Det finns människor bland oss som inte får äta eller duscha efter kl 20. De bor inte på långvården utan på en boendeserviceadress.

Jag känner kamrater som ibland ligger hela dagen i sängen och kisser på sig. De bor inte på en gammaldags anstalt utan med eget boende, som det heter så vackert. De känner sig förtryckta av vissa anställda och föredrar att inte ringa till personalrummet och be om hjälp om de vet att dessa personer arbetar.

Definition på en institution

Jag föreslår den följande definitionen på en institution. Man konfronteras med en institution

- när man inte kan välja vem som ska ge personlig assistans. Det räcker inte med att kunna ange preferenser. Man måste kunna rekrytera själv, om man vill,
- när brukaren har att göra inte med en individ utan med en hel pyramid av anställda, med en apparat med sina skrivna och oskrivna regler över vilka brukaren har ingen insyn eller inflytande, regler som är till för institutionens smidiga fungerande men inte för att tillgodose våra behov som unika individer,
- när jag inte kan byta om jag är missnöjd,
- när det finns risk för att personalens attityd gentemot mig går i arv från en personalgeneration till den nästa.

Med denna definition framgår det klart att jag betecknar härmed nästan alla nuvarande former av personlig assistans som institution. De får heta vad de vill. Gemensamt för de är att jag inte kan välja vem som ska arbeta för mig, att deras regler tar inte hänsyn till mina individuella behov, att jag aldrig blir av den stämpel som jag en gång får på mig, att jag har inget annat val.

Om vi någonsin ska uppnå full delaktighet och jämlikhet, måste vi bli av med institutioner i alla former. Vi får inte låta oss luras av beteckningar. Vi får inte vara rädda för att nämna saker och ting med rätt namn.

Adolf